

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สมมติฐานของการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย Mahasarakham University

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกดำ ตามบทบาทหน้าที่ 11 ด้าน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกดำ จำแนกตามเพศและสถานภาพทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกดำปีการศึกษา 2546 จำนวน 315 คน เพศชาย 186 คน เพศหญิงจำนวน 129 คน

2. กลุ่มตัวอย่างได้มาจากประชากรทั้งหมดจำนวน 315 คน แบบเจาะจง (Purposive Sampling)

สมมติฐานของการวิจัย

1. ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกลงฯ ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มาจากสถานภาพและเพศต่างกัน มีระดับ การปฏิบัติงานแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการเกี่ยวกับเพศ และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Type) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) จำนวน 44 ข้อ ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9826

ตอนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 315 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 315 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ปรากฏว่ามีครบทั้ง 315 ฉบับ จึง

มาตรวจสอบให้คะแนนและทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows Version 11.0 เพื่อแปลผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพศและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกลง โดยรวมและรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกลง โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศและสถานภาพ โดยใช้สถิติ One – way ANOVA ใช้ระดับนัยสำคัญที่ .05
4. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกลง โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกลง ปรากฏว่าผลดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 – 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกลง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า มีระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง 7 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคลและด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง

1.6 ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ อยู่ในระดับปานกลาง

1.7 ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร อยู่ในระดับปานกลาง

1.8 ด้านกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.9 ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ อยู่ในระดับมาก

1.10 ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก

1.11 ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกลง ที่มีเพศต่างกัน จะมีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายค่าน พบว่า ในด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านกำกับติดตามการดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน และแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสถานภาพ ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสถานภาพต่าง กัน มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ในด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของ สถานศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติ งาน แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้ แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนผู้ปกครองมีระดับการปฏิบัติงานใน ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่เป็น ผู้แทนครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ คณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนครูมีระดับการปฏิบัติงานในด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา ของสถานศึกษา แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ในด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประ จำปีของสถานศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการ ปฏิบัติงาน แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนผู้ปกครองมีระดับการ ปฏิบัติงานในด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา แตกต่างกับ คณะ กรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนครูอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนครูมีระดับการปฏิบัติงานในด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา แตกต่างกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลัก สูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงาน แตกต่างกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้น ฐานที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทน ศิษย์เก่า และ ผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคณะกรรมการ

ขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้แทนครูมีระดับการปฏิบัติงานในด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.7 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงาน แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชนผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนครูมีระดับการปฏิบัติงานด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.8 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา ตลอดจนเป็นวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการนักเรียนทุกวัย รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงาน แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.9 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิชาการของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น พบว่า คณะ

กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงาน แตกต่างกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้แทนครูมีระดับการปฏิบัติงานด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.10 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของสถานศึกษาก่อนนำเสนอต่อสาธารณชน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงาน แตกต่างกับคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทน ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้แทนครูมีระดับการปฏิบัติงานด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน แตกต่างกับคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

3.11 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบ ตามที่เห็นสมควร พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงาน แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้แทนครู มีระดับการปฏิบัติงานด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อการดำเนินงานตามระเบียบตามที่เห็นสมควร แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.12 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยภาพรวมทุกด้าน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กร

กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้แทนครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนครูมีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ผู้แทนศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการประมวลข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกลงฯ สรุปได้ว่า ควรจัดสวัสดิการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ค่าตอบแทน หรือสวัสดิการอื่นๆ เช่น เบี้ยเลี้ยงการประชุมงบประมาณ สนับสนุนการอบรมสัมมนา การบริหารงบประมาณต้องโปร่งใสและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบอยู่เสมอ งานวิชาการควรตอบสนองความต้องการของชุมชนและทันต่อความเคลื่อนไหวทางการศึกษา ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาอย่างจริงจัง ควรอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อำเภอแกลงฯ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการยังไม่มีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านงบประมาณและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ยังมีการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง จึงทำให้คณะกรรมการยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและการบริหารงานวิชาการยังไม่ตอบสนองความต้องการของ ชุมชน คณะกรรมการที่ไม่ได้เป็นบุคลากรในสถานศึกษา ต้องมีภาระกิจที่จะต้องดูแลรับผิดชอบครอบครัวของตนเองจึงไม่มีเวลา ในการปฏิบัติหน้าที่เท่าที่ควร ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาตี (2545 : 141) ที่ศึกษาการปฏิบัติ

งานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก การที่ผลการวิจัยที่แตกต่างกันนั้น เนื่องมาจากคณะกรรมการมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และยังเป็น การเพิ่มบทบาทให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจอย่างต่อเนื่อง ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถเพิ่มบทบาทของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

ส่วนระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในรายด้านทั้ง 11 ด้านอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่มีส่วนร่วมในการศึกษาและทำความเข้าใจเรื่องวิธีการ กำหนดนโยบาย การร่างนโยบาย ปัญหาและความต้องการของชุมชนด้านการศึกษาต่อสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 100) ที่พบว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาตี (2546 : 141) ที่พบว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการ ยังไม่มีส่วนร่วมในการศึกษาแผนปฏิบัติต่าง ๆ ตลอดจนการพิจารณาถึงความชัดเจน ความสอดคล้อง และการตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 72) ที่พบว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาตี (2545 : 46) ที่พบว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการอาจยังไม่เข้า

ใจเกี่ยวกับสาระหลักสูตรและการวิเคราะห์หลักสูตร ทำให้การพัฒนาหลักสูตรได้ไม่ดีเท่าควร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 72) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาลี (2545 : 47) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ชุมชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอและเป็นระยะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาลี (2545 : 47) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับการผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 72) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ด้านกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ยังมีอยู่ 3 ข้อที่พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ข้อ 13. มีส่วนร่วมในการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ข้อ 14. มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของสถานศึกษา และ ข้อ 15. แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะหรือ มาตรการที่จะทำให้แผนการศึกษาประสบความสำเร็จ อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 72) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาลี (2545 : 47) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะ

กรรมการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ปกครองหรือเด็ก หรือเยาวชนในเขตบริการ เข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 72) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทักษ์ จอมเมือง (2541 : 91) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง อยู่ในระดับปานกลาง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ยังมีอยู่ 3 ข้อ ที่พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ข้อ 18. มีส่วนร่วมในการติดตามเด็กเข้าเรียน เด็กที่ขาดเรียน ข้อ 19. มีส่วนร่วมในการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนและหรือช่วยแก้ปัญหาการเรียนของเด็กในเขตบริการ ข้อ 20. มีส่วนร่วมในการพิจารณาแนวทางจัดการเรียน การสอนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทักษ์ จอมเมือง (2541 : 91) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง อยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาลี (2545 : 72) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของ คณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการยังไม่เข้าใจในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2543 และยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตลอดจนการแสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะ หรือมาตรการพิทักษ์สิทธิเด็กในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 72) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาลี (2545 : 48) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ายังมีอยู่ 1 ข้อ ที่อยู่ในระดับมาก เช่น ข้อ 22. ส่งเสริมการพิทักษ์สิทธิเด็ก อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาลี (2545 : 48) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 72) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับปานกลาง

1.7 ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการยังไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และหรือมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านธุรการของสถานศึกษา ด้านวิชาการ ด้านการบริหารบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 73) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาลี (2545 : 49) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

1.8 ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการได้มีส่วนร่วมส่งเสริมให้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาร่วมจัดการศึกษา และส่งเสริมหรือสนับสนุนให้จัดกิจกรรมที่สืบสานประเพณีศิลปะวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติขึ้นในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาลี (2545 : 49) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 73) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับปานกลาง

1.9 ด้านเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น เสริมสร้างความสัมพันธ์เพื่อให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมี

ส่วนในการพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาที (2545 : 49) ที่พบว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทักษ์ จอมเมือง (2541 : 92) ที่พบว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลาง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ายังมีอยู่ 1 ข้อ ที่พบว่ามีอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ข้อ 33.ประสานงานกับองค์กรของรัฐและเอกชน มีส่วนร่วมเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทักษ์ จอมเมือง (2541 : 92) ที่พบว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 73) ที่พบว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับมาก

1.10 ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา

ก่อนนำเสนอต่อสาธารณชน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการไม่ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีและเสนอแนะข้อควรแก้ไข และแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติตามแผนประจำปีของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 73) ที่พบว่าการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาที (2545 : 50) ที่พบว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก

1.11 ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการไม่ให้ความสำคัญในการให้ข้อเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ มีแต่เห็นชอบเป็นส่วนมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 73) ที่พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

อภิเชษฐ์ พาลี (2545 : 50) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์

3 ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอแกลง พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเพศต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอแกลง ส่วนใหญ่เป็นผู้ชายทำหน้าที่บริหาร จึงมีประสบการณ์ด้านการบริหารมากกว่าเพศหญิงเมื่อกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ที่กำหนดให้เพศหญิงสามารถเข้ามาปฏิบัติบทบาทในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพศหญิงก็ยังไม่ปรับบทบาทของตนเองได้ไม่ดีเท่าที่ควร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทักษ์ จอมเมือง (2540 : 63) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามตัวแปรสถานภาพ ผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองนักเรียน และศิษย์เก่าของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายจะปฏิบัติงานสูงกว่าเพศหญิง จากการปฏิบัติงานดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า เพศชายและเพศหญิงมีบทบาทในการปฏิบัติงานในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย เพศชายมีบทบาทมากกว่าตามประสบการณ์ที่เคยปฏิบัติ ส่วนเพศหญิงยังมีบทบาทน้อย เนื่องจากประสบการณ์ด้านการบริหารงานน้อย ทำให้การพัฒนาของตนเองยังไม่ดีเท่าที่ควรผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอแกลง จำแนกตามสถานภาพ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติงานเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานโดยรวมทุกด้านสูงกว่าคณะกรรมการสถานภาพอื่น ๆ อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาโดยตรง

และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ยังกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการโดยตำแหน่งคือ เป็นกรรมการและเลขานุการ จำเป็นจะต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล เพื่อจะได้สร้างความเจริญก้าวหน้าให้สถานบันที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบอยู่ ประกอบกับผู้บริหารสถานศึกษาจะมีพื้นฐานความรู้และประสบการณ์การบริหารเป็นคณะบุคคลมากกว่าสมาชิกกลุ่มอื่น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาตี (2545 : 122) ซึ่งพบว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีสถานภาพต่างกัน ปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่มากกว่าคณะกรรมการที่เป็นสถานภาพอื่น สอดคล้องกับของ สุเมศวร์ พรหมมินทร์ (2544 : 105 – 106) ซึ่งพบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่มากกว่าคณะกรรมการตำแหน่งอื่น ๆ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิทักษ์ จอมเมือง (2540 : 63) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ตามตัวแปรสถานภาพคือ ผู้บริหารโรงเรียนและข้าราชการครูในโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครองนักเรียน และศิษย์เก่าของโรงเรียน โดยส่วนรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประไพ สุนทรมังละ (2536 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี โดยการเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างกรรมการศึกษา โดยตำแหน่งและโดยการแต่งตั้ง พบว่า มีความแตกต่าง ทั้งนี้สาเหตุที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่มากกว่าคณะกรรมการตำแหน่งอื่น ๆ นั้นอาจเนื่องมาจาก คณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาโดยตรง และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 (ทรงสิทธิ์ ศิริบุญญา. 2544 : 15 – 20) ยังกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง จำเป็นต้องควบคุมดูแลและจัดระบบระเบียบการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพเพราะโดยทั่วไปแล้ว เลขานุการมีหน้าที่ประสานงานแทบทุกด้านให้ความสะดวกกับคณะกรรมการ รวมทั้งประสานงานให้นโยบายและมติของที่ประชุมคณะ

กรรมการสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากที่สุด นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษายังมีพื้นความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับข้อบังคับและแนวปฏิบัติว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อีกทั้งได้ผ่านประสบการณ์การบริหารเป็นคณะบุคคลในรูปแบบและองค์การต่าง ๆ มากกว่าสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำในโรงเรียนต้องกระทำให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่คณะกรรมการที่มีสถานภาพอื่น และครูในโรงเรียน ดังคำกล่าวของ แคมป์เบลล์ (ธีรวิทย์ ประทุมพรรัตน์. 2523 : 86 ; อ้างอิงมาจาก Campbell. 1980 : 153) ที่กล่าวว่า ผู้นำต้องเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ และชอบแสวงหาความรับผิดชอบ ต้องฝึกทักษะในการรับผิดชอบและมีความเชื่อมั่นในตนเองในการที่จะรับผิดชอบงานต่าง ๆ ที่ท้าทายตนเอง นอกจากนั้น สุนิตย์ สุวรรณเมธี (2534 : 105) ยังมีความเห็นว่าชุมชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ ต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพ ซึ่งบางส่วนต้องทิ้งถิ่นฐานไปประกอบอาชีพที่อื่น ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาสนใจใน กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้ระดับการศึกษาส่งผลทำให้ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาของผู้บริหารสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ผลจากการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่ทำให้การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน น่าจะเกิดประโยชน์ในเชิงการบริหารงานในระดับโรงเรียน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับสูงขึ้นไปได้เร่งประชาสัมพันธ์ถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ประชาชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบตลอดเวลา รวมถึงได้ช่วยกันระดมความคิดเห็นในการจะมีวิธีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ร่วมประเมิน เพื่อจะได้พัฒนางานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอาจจะจัดหลักสูตรอบรม สัมมนาให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการ

4 ผลการประมวลข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอแกลง พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนะมากที่สุดคือ ควรจัดสวัสดิการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น เบี้ยเลี้ยงการประชุม งบประมาณสนับสนุนการอบรมสัมมนา ค่าตอบแทนหรือ สวัสดิการอื่นๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการทางด้านสนับสนุนให้กำลังให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกรรมการที่มีสถานภาพมาจากอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอแกลง ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรต้องทำงานหนักและมีฐานะยากจน เมื่อมีการปลีกตัวจากงานมารับผิดชอบงานภายในโรงเรียน

เรียนแล้วมักจะทำให้คณะกรรมการที่ไม่มีงานประจำ และมีฐานะยากจนมีความวิตกกังวลมีแรงจูงใจที่จะให้ความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของ โรงเรียน เพราะเรื่องเศรษฐกิจเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะตัวแทนผู้ปกครองซึ่งมีภาระที่ต้องรับผิดชอบในครอบครัว มีค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในแต่ละวันเป็นภาระให้กับผู้ปกครอง การสร้างแรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้รับสวัสดิการที่น่าสนใจและควรส่งเสริมให้มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน ในฐานะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังกล่าว นอกจากนั้นเรื่องของ การจัดอบรมสัมมนา ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งซึ่งควรให้การสนับสนุนมากขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมากขึ้น ได้รับบทบาทของตนเอง และสามารถปฏิบัติได้ตามบทบาทอย่างเหมาะสม นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างความตระหนักและกระตุ้นความรับผิดชอบให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสนใจ เห็นความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติงาน ได้อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมายของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ดังกล่าว (ทรงศิลป์ ศิริบุญญา. 2544 : 15 – 20)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ควรให้คณะกรรมการได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคลและด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ร่วมเป็นคณะทำงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน คณะกรรมการควรรับทราบและให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา เสนอแนะปรับปรุง รายงานผลการดำเนินงานประจำปีให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนนำไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน

1.3 ด้านกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา คณะกรรมการควรศึกษาหาความรู้ และทำความเข้าใจเรื่องการวางแผนและการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษากจากเอกสาร

และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ

1.4 ด้านให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา คณะกรรมการควรศึกษานโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพิจารณาเห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา

1.5 ด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น คณะกรรมการควรศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำเสนอให้สถานศึกษาใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำสาระหลักสูตร ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาได้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ คณะกรรมการควรศึกษาข้อมูลเด็กที่มีความพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษในท้องถิ่น เพื่อเสนอข้อมูลให้สถานศึกษาและสนับสนุนสิ่งต่าง ๆ ที่จะเป็นสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะต่าง ๆ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

1.7 ด้านแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ตามที่เห็นสมควร คณะกรรมการควรมีส่วนร่วมในการพิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการ ตามภารกิจของสถานศึกษาตามความจำเป็นและความเหมาะสม ร่วมส่งเสริมสนับสนุนเป็นที่ปรึกษาให้คณะกรรมการได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพในการช่วยเหลือ กิจกรรมของสถานศึกษา

1.8 ด้านกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา คณะกรรมการควรศึกษาแนวทางการดำเนินงาน และปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา รับทราบ รายงานผลการปฏิบัติงานรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการติดตามดูแล ช่วยเหลือแก้ปัญหาและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ให้ครอบคลุมเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

2.2 ควรศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่แท้จริงของคณะ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University